

Bryssel 19.4.2017
COM(2017) 183 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Aloite sinisen talouden kestäväää kehittämistä varten läntisen Välimeren alueella

{SWD(2017) 130 final}

1. JOHDANTO

Meritaloudella on läntisen Välimeren alueella valtava kehityspotentiaali kaikilla siihen liittyvillä aloilla. Alueella on 200 satamaa ja terminaalia, ja lähes 40 prosenttia tavaroista (arvona) kulkee Välimeren kautta¹.

Läntisen Välimeren alue vetää puoleensa suurimman määrän koko Välimeren alueen matkailijoista, osittain sen suuren taide- ja kulttuuritarjonnan vuoksi. Alue on luonnon monimuotoisuuskeskus, ja sillä on 481 suojeltua merialuetta, joihin kuuluu myös Natura 2000 -alueita². Alue on tuottoisa kalastusalue, ja sen osuus Välimeren alueella ensimyyntiin tulevista saaliista on yli 30 prosenttia. Kalastusalueet tarjoavat suoraan yli 36 000 työpaikkaa³.

Näistä tärkeistä vahvuuksista huolimatta aluetta rasittaa, yleisen geopoliittisen epävakauden lisäksi, joukko haasteita eli pitkittynyt rahoitus- ja finanssikriisi ja siihen liittyvä korkea nuorisotyöttömyys useassa maassa, rannikoiden kasvava kaupungistuminen, kalakantojen liikakalastus, meren pilaantuminen ja viimeisenä mutta ei suinkaan vähäisimpänä pakolaiskriisi.

Ilmastonmuutos vaikuttaa alueeseen suuresti⁴, ja merenpinnan nousu on merkittävä uhka rannikon ekosysteemeille ja talouksille. Näitä paineita lisäävät myös muut tekijät, kuten väestönkasvu ja ikääntyminen, muuttoliike ja syvenevä globalisaatio.

Tästä syystä tarvitaan yhteistä aloitetta, jotta EU ja naapurimaat voivat tehdä yhteistyötä yli rajojen ja

- lisätä turvallisuutta;
- edistää kestävästä sinistä kasvua ja alan työpaikkoja; ja
- säilyttää ekosysteemejä ja luonnon monimuotoisuutta läntisellä Välimerellä.

Meriasioiden hallinnoinnin osalta maat pystyvät voimia yhdistämällä koordinoimaan toimintaa, käyttämään välineitä tehokkaammin sekä maksimoimaan rahoituksen ja rahoitusvälineiden käyttöä, kun ne voivat käyttää rahoitukseen enemmän yksityisiä investointeja kuin yksin toimiessaan, muun muassa hyödyntämällä hiljattain käyttöön otettua EU:n naapuruuspolitiikan investointijärjestelyä⁵.

Niinpä vuonna 2015 Välimeren sinistä taloutta koskevalla Välimeren unionin ministeritason julkilausumalla⁶ kutsuttiin osallistujamaat selvittämään soveltuvien meristrategioiden lisäarvoa ja toteutettavuutta osa-alueitasolla ja hyödyntämään 5+5-vuoropuhelusta kertyneitä kokemuksia. Lokakuussa 2016 Algerian, Espanjan, Italian, Libyan, Maltan, Marokon, Mauritanian, Portugalin, Ranskan ja Tunisian ulkoasiainministerit antoivat tukensa sille, että

---

¹ <http://msp-platform.eu/sea-basins/west-mediterranean>.

² <http://www.mapamed.org> (huhtikuu 2016).

³ <http://www.fao.org/3/a-i5496e.pdf> (FAO 2016).

⁴ <http://www.cmcc.it/publications/regional-assessment-of-climate-change-in-the-mediterranean-climate-impact-assessments>.

⁵ http://ec.europa.eu/europeaid/news-and-events/state-union-2016-european-external-investment-plan_en.

⁶ http://ufmsecretariat.org/wp-content/uploads/2015/11/2015-11-17-declaration-on-blue-economy_en.pdf

työtä sinisen talouden kestävästä kehitystä koskevaa aloitetta varten jatketaan, yhdessä Välimeren unionin sihteeristön kanssa⁷.

Nyt kyseessä oleva aloite perustuu mainittuun kehotukseen, ja se käsittää tämän tiedonannon ja siihen liittyvän toimintakehyksen. Molemmat on laadittu tiiviissä yhteistyössä asianomaisten maiden ja Välimeren unionin sihteeristön kanssa. Tiedonannossa hahmotellaan tärkeimmät haasteet, tarkastelua edellyttävät puutteet sekä mahdolliset ratkaisut. Toimintapuitteissa esitetään ehdotetut prioriteetit ja yksityiskohdittain niiden lisäarvo, toimet ja hankkeet sekä määrälliset tavoitteet ja määräajat edistymisen seuranta varten toteutuksen aikana.

Aloite perustuu komission pitkäaikaiseen kokemukseen merialueista ja makroalueellisista strategioista⁸ (kuten Atlanti-strategiasta, EU:n Itämeri-strategiasta ja Adrian- ja Joonianmeren aluetta koskevasta EU:n strategiasta). Se perustuu myös yli kahden vuosikymmenen työhön osana 5+5-vuoropuhelua, jolla on luotu vahvat siteet osallistujamaiden välille. Lisäksi se tukeutuu muihin aluetta koskeviin EU:n politiikkoihin, kuten Euroopan naapuruuspolitiikan tarkistuksessa mainittuihin painopisteisiin ja hiljattain annettuun tiedonantoon kansainvälisestä valtamerien hallinnoinnista⁹. Aloite nojaa seuraaviin:

- meripolitiikasta ja sinisestä taloudesta Välimeren unionin puitteissa käytävä alueellinen vuoropuhelu;
- kalastuksenhoitoa koskeva yhteistyö, jota vahvistettiin hiljattain vuonna 2016 käynnistetyllä Catania-prosessilla, sekä vesiviljelyn kestävästä kehitystä koskeva yhteistyö; molemmat Välimeren yleisen kalastuskomission puitteissa; ja
- yhteistyö Välimeren merellisen ympäristön ja rannikkoalueiden suojelemista koskevan Barcelonan yleissopimuksen sekä YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja Välimeren kestävän kehityksen strategian toteuttamistoimien yhteydessä.

Vaikka aloitteessa keskitytään läntisen Välimeren alueeseen ja kymmeneen edellä mainittuun maahan, sen toiminta-ala – ja mahdolliset hyödyt – voidaan helposti ulottaa myös tämän osaluheen ulkopuolelle. Niinpä käsiteltävistä tarpeista riippuen toimissa voi olla mukana kumppaneita keskisen Välimeren ja Koillis-Atlantin alueilta, ja ne pysyvät avoimina muille kumppaneille.

Koska aloite koskee sekä EU:ta että kumppanimaita kooten yhteen kaikki kymmenen asianomaista maata, sille on saatava poliittinen tuki ensin EU:ssa ja sitten Välimeren unionissa.

---

⁷ <http://ufmsecretariat.org/foreign-affairs-ministers-of-the-55-dialogue-discuss-pressing-regional-challenges-and-highlight-the-positive-contribution-of-ufm-activities-to-the-enhancement-of-regional-cooperation/>.

⁸ COM(2014) 284 ja COM(2016) 805.

⁹ JOIN(2016) 49.

2. HAASTEET JA PUUTTEET

Sidosryhmien ja kansallisten viranomaisten laajoissa neuvotteluissa on tuotu esille joukko haasteita ja puutteita, jotka voidaan esittää tiivistettynä kolmelle keskeiselle alalle seuraavasti:

2.1 Merellinen turvallisuus ja meriturvallisuus

Läntisellä Välimerellä tapahtuu vuosittain keskimäärin noin 60 meriliikenteen onnettomuutta, joista 15:ssä on mukana öljyä tai kemikaaleja kuljettavia säiliöaluksia.¹⁰ Lähes puolet viime vuosikymmenellä tapahtuneista merkittäviin vuotoihin (100 tonnia tai enemmän) johtaneista onnettomuuksista on sattunut läntisellä Välimerellä¹¹. Alue pärjää silti muihin osa-alueisiin verrattuna melko hyvin, mutta uusi talouskehitys voi altistaa sitä enemmän riskeille, etenkin alueilla, joilla meriliikenne on ruuhkaista (kuten Gibraltarin salmessa, Bonifacionsalmessa ja Sisiliansalmessa), sekä satamissa ja terminaaleissa. Suezin kanavan laajentaminen saattaa pahentaa liikenteen ruuhkautumista. Laivojen kerääntyminen yhteen lisää yhteentörmäysten, ympäristön pilaantumisen ja melusaasteen sekä onnettomuuksien riskiä.

Alue on myös erityisen herkkä turvallisuuden näkökulmasta. Vuosina 2013–2015 joka kuukausi keskimäärin 11 000 laitonta maahanmuuttajaa ylitti vesialueen¹², mikä aiheutti kasvavaa huolta niin ihmishengistä kuin taloudellisesta toiminnasta. Väestönkehityksen nykyisen suuntauksen sekä ilmastonmuutoksen odotetaan voimistavan kilpailua resursseista ja lisäävän epävakautta alueella.

Merialan toimintojen turvallisuuden varmistaminen on ratkaiseva tekijä, kun halutaan edistää sinisen talouden alojen kestävästä kehitystä ja alueen vaurautta ja vakautta. Toimia edellä mainittujen riskien ja uhkien hallitsemiseksi ovat

- Välimeren alueen liikennettä koskeva toimintasuunnitelma¹³ sekä EMSA-/SAFEMED-hankkeet;
- EU:n merellinen turvallisuusstrategia ja sen toimintasuunnitelma;
- Afrikan integroitu meristrategia (2050) ja meriturvallisuutta koskeva Lomé'n julistus;
- Eurooppalaista raja- ja merivartiostoa koskeva paketti¹⁴ ja siihen liittyvä vuonna 2016 käynnistetty pilottihanke rannikkovartiostojen toimintaa koskevan yhteistyön parantamiseksi kolmen EU:n viraston (Frontexin, EFCA:n ja EMSA:n) välillä läntisellä Välimerellä.

Siitä asti, kun pakolaiskriisistä ja muuttoliikkeen hallinnasta tuli vuonna 2015 yksi ensisijaisista kysymyksistä, Euroopan muuttoliikeagendan puitteissa on kehitelty lukuisia muuttoliikkeeseen keskittyviä toimia. Myös Välimeren Seahorse-verkosto sekä Euroopan ja Välimeren rannikkovartiostofoorumit ovat auttaneet parantamaan asianomaisten maiden välistä yhteistyötä.

Aloitteita ja hankkeita toteutetaan alueella kuitenkin vielä melko hajanaisesti, ja tilanne lainvalvonnan valmiuksien ja tietojen saatavuuden, käyttömahdollisuuksien, käsittelyn ja ymmärtämisen suhteen on edelleen epätasainen ja epäyhtenäinen läntisen Välimeren kahden

¹⁰http://www.medmaritimeprojects.eu/download/ProjectMediamer/SH_Meeting_WME/WM_Transport_factsheet_300115.pdf.

¹¹<http://arxiv.org/pdf/1510.00287.pdf>.

¹²<http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-AaG-565905-Recent-Migration-flows-to-the-EU-FINAL.pdf>.

¹³ Hyväksytty Euro–Välimeri-liikennefoorumissa maaliskuussa 2015.

¹⁴ Asetukset (EU) 2016/1624, (EU) 2016/1625 ja (EU) 2016/1626.

rannan välillä. Edellä mainittujen puutteellisuuksien korjaamiseksi on sen vuoksi lujitettava EU:n jäsenvaltioiden ja eteläisten kumppanimaiden välistä yhteistyötä helpottamalla yhteentoimivuutta ja tietojenvaihtoa, kehittämällä valmiuksia ja parantamalla reaaliaikaista reagointia hätätilanteisiin.

2.2 Korkea nuorisotyöttömyys ja merialojen ikääntyvä työvoima

Läntisen Välimeren alueen työllisyystilanne on paradoksaalinen, sillä nuorisotyöttömyysluvut ovat erittäin korkeat – 14–58 prosenttia – mutta silti merialan yritykset sekä uusilla että perinteisillä sektoreilla eivät pysty löytämään työntekijöitä, joilla olisi tarvittu taitoprofiili. Tämä kysynnän ja tarjonnan välinen kohtaanto-ongelma johtuu ennen kaikkea vuoropuhelun ja yhteistyön puutteesta toiminnanalan ja eri koulutustasojen välillä.

Tutkimus- ja kehitystoimintaan liittyy kahtalainen haaste. Yhtäältä sinisen talouden kärjessä perinteisesti olevat toimeliaisuuden muodot, kuten matkailu, liikenne ja kalastus, tarvitsevat lisää innovointia ja monipuolistamista, jotta ne voisivat pysyä ajan oloon kestävinä, kilpailukykyisinä ja kannattavina ja tarjota laadukkaita työpaikkoja. Toisaalta useat uudet toiminta-alat ja arvoketjut (kuten sininen bioteknologia, meren uusiutuva energia sekä elolliset luonnonvarat ja mineraalivarat)¹⁵ tarvitsevat kohdennettua tukea, jotta voitaisiin hyödyntää niiden täysi potentiaali, saavuttaa riittävä kriittinen massa ja houkutella niihin investointeja ja niihin sopivaa tutkimus- ja kehitystoimintaa.

Taloudellisen toiminnan, tutkimuksen ja innovoinnin vauhdittamiseksi läntisen Välimeren alueella tuetaan parhaillaan useita strategisia aloitteita ja kehyksiä, joihin kuuluvat:

- EU:n sinisen kasvun strategia ja meripolitiikka
- Eurooppalainen strategia rannikko- ja merimatkailun kasvua ja työpaikkoja varten¹⁶
- BlueMed-aloite
- Sinistä kasvua koskeva FAO:n aloite.

Edellä mainitut aloitteet koskevat joko EU:ta tai naapuruuspolitiikan kohdemaita mutta eivät niitä molempia. EU:n ehdotuspyyntöjen kautta toteutettavissa aloitteissa ei aina oteta huomioon läntisen Välimeren alueella olevien tuensaajien erityistarpeita, ja eteläisten ja pohjoisten toimijoiden välisiin monialaisiin toimiin myönnetään yleensä tukea vain rajoitetusti. Toimenpiteitä tarvitaan maantieteellistä soveltamisalaa koskevan epätasapainon korjaamiseksi, rahoitusvälineiden mukauttamiseksi, kriittisen massan luomiseksi taloudellisille toimintamuodoille, jotka eivät nykyisellään vedä puoleensa yksityisiä sijoittajia, sinisten taitojen kysynnän ja tarjonnan välisen kohtaanto-ongelman ratkaisemiseksi, toimijoiden valmiuksien parantamiseksi alueen kahden rannan välisten kumppanuuksien solmimista varten ja vielä investointien lisäämiseksi ja työpaikkojen luomiseksi alueella.

On toki olemassa alueen kumpaakin rantaa koskevia aloitteita, kuten kestävän kulutuksen ja tuotannon toimintasuunnitelma ja Välimeren alueellinen liikennettä koskeva toimintasuunnitelma. Ne ovat mahdollisuus, ja ne hyötyisivät toimijoiden suuremmasta synergiasta ja yhteistyöstä sekä yksityisen sektorin suuremmasta panoksesta, kun niitä toteutetaan läntisen Välimeren alueen tasolla.

---

¹⁵ Tämä mukautetaan Euroopan biotalousstrategiaan ja liittyy kansainväliseen biotalouden foorumiin.

¹⁶ COM(2014) 86.

2.3 Erilaiset ja kilpailevat intressit merellä

Läntisen Välimeren alueella luonnon monimuotoisuus on suurinta¹⁷ ja siellä on eniten kotoperäisiä lajeja koko Välimeren alueella. Kuitenkin, samoin kuin merialueen muissa osissa, useita sen kalakannoista on kalastettu liikaa jo pitkään¹⁸. Kansallisesti nimetyt suojellut merialueet ja Natura 2000 -alueet kattavat vesialueesta noin 3,5 prosenttia,¹⁹ mistä on vielä jonkin verran matkaa rannikko- ja merialueiden säilyttämistä koskevaan 10 prosentin tavoitteeseen²⁰.

Alueen osuus koko Välimeren alueen bruttoarvonlisäyksestä on 48 prosenttia ja työllisyydestä 45 prosenttia tärkeimpien merialojen eli matkailun, vesiviljelyn, kalastuksen ja liikenteen ansiosta. Se on talous-, väestö- ja ympäristöpaineiden suhteen kriittinen alue, ja siihen kuuluu seitsemän kaikkiaan kolmestatoista Välimeren alueeseen kuuluvasta alueesta, joilla vilkas taloudellinen toiminta ja ympäristönsuojelunäkökohdat nivoutuvat voimakkaasti yhteen²¹.

Samoilla vesialueilla toistensa kanssa mahdollisesti kilpailevat meritalouden toiminnot voivat ehkäistä investointeja tai estää ne kokonaan. Kyseiset toiminnot voivat myös lisätä jätteen tuotantoa ja energian ja veden kulutusta, pahentaa tilannetta biologisten ja muiden resurssien hyödyntämisen osalta ja viime kädessä johtaa meri- ja rannikkoekosysteemien suurempaan pilaantumiseen ja vakavaan heikkenemiseen.

Tästä syystä alueella on ponnisteltu hyvin monenlaisten aloitteiden ja sopimusten panemiseksi täytäntöön. Niihin kuuluvat muun muassa EU:n merten aluesuunnittelua koskeva direktiivi ja meristrategiapuitedirektiivi, sinistä kasvua koskeva FAO:n aloite, UNEP:n Välimeren toimintasuunnitelma – Barcelonan yleissopimus ja siihen kuuluva meren roskaantumista koskeva alueellinen toimintasuunnitelma ja rannikkoalueiden yhdennettyä käyttöä ja hoitoa koskeva pöytäkirja. Myös Välimeren yleisen kalastuskomission tuore keskipitkän aikavälin strategia (2017–2020), jolla pyritään edistämään kalastuksen kestävyttä Välimerellä ja Mustallamerellä, sekä MEDFISH 4EVER tarjoavat hyvän perustan kalakantojen nykyistä liikakalastusta koskevan ongelman hoitamiseksi.

Vaikka ympäristöä ja kalastusta koskevien haasteiden ratkaisemiseksi on olemassa todellista poliittista tahtoa, alueelta puuttuu yhä asiaankuuluva tiedostamiseen, tiedonlevitykseen ja monialaiseen näyttöön perustuva poliittinen päätöksenteko. Täytäntöönpanossa ja täytäntöönpanon valvonnassa on myös vielä monia puutteita, erityisesti kansallisella ja paikallisella tasolla.

Lisäksi meritietojen stressitestit osoittavat, että eteläisten vesien geologisia ja ekologisia piirteitä koskevan osaamisen osalta on vielä vakavia puutteita ja että pohjoisessa on vähennetty ohjelmien seurantaan käytettäviä julkisia varoja. Pienimuotoisen kalastuksen saaliita ja pyyntiponnistusta koskevissa tiedoissa olevien puutteiden vuoksi kalastusalan tukeminen on varsin vaikeaa.

---

¹⁷ Lajien monimuotoisuus kasvaa idästä länteen: tunnetuista lajeista 43:a prosenttia esiintyy itäisellä Välimerellä, 49:ää prosenttia esiintyy Adrianmerellä ja 87:ää prosenttia esiintyy läntisellä Välimerellä.

¹⁸ Vuosina 2012–2014 arvioiduista 48 kannasta 44 kannan katsottiin olevan turvallisten biologisten rajojen ulkopuolella (lähde: Tieteellis-teknis-taloudellinen kalastuskomitea ja Välimeren yleinen kalastuskomissio).

¹⁹ <http://www.mapamed.org> (huhtikuu 2016).

²⁰ Vahvistettu Aichin biodiversiteettitavoitteella 11 ja hyväksytty kestävä kehityksen tavoitteen 14.5 nojalla.

²¹ MEDTRENDS Report 2015:

http://d2ouvy59p0dg6k.cloudfront.net/downloads/medtrends_regional_report.pdf.

3. RATKAISU: TOIMET ONGELMIEN RATKAISEMISEKSI JA PUUTTEIDEN KORJAAMISEKSI

Yhtäjaksoisessa toimintakehyksessä²² (ks. oheinen valmisteluasiakirja) määritellään puutteet, jotka on korjattava, sekä ehdotettujen prioriteettien ja toimien mahdollinen lisäarvo. Aloitte rahoitetaan olemassa olevia kansainvälisiä, EU:n, kansallisia ja alueellisia rahastoja ja rahoitusvälineitä käyttäen koordinoitusti ja siten, että ne täydentävät toisiaan. Tämän odotetaan luovan vipuvaikutusta ja vetävän puoleensa rahoitusta muilta julkisilta ja yksityisiltä sijoittajilta. Mahdolliset rahoituslähteet ovat alustavia, ja ne edellyttävät asianomaisia rahastoja, ohjelmia ja hankkeita koskevien arviointimenettelyjen ja -perusteiden arvioimista eivätkä rajoita tätä arviota.

Lisäämällä koordinoitua ja yhteistyötä asianomaisten kymmenen maan kesken tällä aloitteella pyritään

- lisäämään turvallisuutta;
- edistämään kestävästä sinistä kasvua ja luomaan alalle työpaikkoja; ja
- säilyttämään ekosysteemejä ja luonnon monimuotoisuutta läntisen Välimeren alueella.

Kansallisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa käytyjen laajojen keskustelujen perusteella aloitteessa keskitytään kolmeen päätaavoitteeseen, joilla vastataan edellä mainittuihin kolmeen keskeiseen haasteeseen.

3.1 Tavoite 1 – Turvallisempi ja luotettavampi meriympäristö

Merellä tapahtuvan toiminnan turvallisuuden varmistaminen on välttämätöntä meritalouden kestävästä kehityksestä, työpaikkojen säilyttämisen ja uusien työpaikkojen luomisen sekä meren ja rannikoiden asianmukaisen hallinnoinnin kannalta.

Prioriteetit:

1.1 Rannikkovartiostojen välinen yhteistyö

Käynnissä on useita aloitteita merellisen turvallisuuden ja meriturvallisuuden kehittämiseksi, mutta läntisen Välimeren alueella resursseja käytetään eritasoisesti tai niitä käyttävät eri kumppanit. Vapaaehtoisen tietojenvaihdon helpottamisessa on edistytty, mutta rannikkovartiostojen yhteistyö alueen kahden rannan välillä on edelleen vähäistä ja reaaliaikaista reagointia merellä tapahtuvissa hätätilanteissa on vielä parannettava.

Toimet:

- Lisätään rannikkovartiostojen yhteistyötä läntisen Välimeren alueen kahden rannan välillä toimilla, joihin kuuluvat muun muassa koulutuskeskusten väliset verkostot, yhteinen koulutus ja henkilövaihto.
- Tuetaan valmiuksien kehittämistä sellaisilla aloilla kuin laiton, ilmoittamaton ja sääntelemätön kalastus, alusliikennepalvelu, etsintä- ja pelastuspalvelu merellä, muuttajien salakuljetuksen ja muun merellä tapahtuvan laittoman kaupan torjunta (myös kehittämällä edelleen Välimeren Seahorse-verkostoa).

²² Toimintakehystä tarkistetaan säännöllisesti, ja sitä päivitetään, kun uusia tarpeita ilmenee.

Mahdollisia rahoituslähteitä: Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR), Euroopan naapuruusväline (ENI), Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR), kehitysyhteistyön rahoitusväline (DCI).

1.2 Meriturvallisuus ja meren pilaantumisen ehkäiseminen

Meritietojen jakaminen on saatava optimaaliseksi läntisen Välimeren alueen kahden rannan välillä, jotta voidaan parantaa tilannetietoisuutta, varmistaa kansallisen rahoituksen tuloksellinen käyttö ja parantaa rajat ylittäviin operaatioihin liittyvää yhteistyötä. Jotkin kumppanimaat jakavat ympäristötietoja EMSA:n/SAFEMED:n kautta, mutta hidasteet estävät niiden pääsyn SafeSeaNetiin.

Toimet:

- Kannustetaan meriliikennettä koskevien tietojen vaihtoon tukemalla eteläisiä maita infrastruktuurin parantamisessa (automaattinen tunnistusjärjestelmä / alusliikennettä koskeva seuranta- ja tietojärjestelmä) ja auttamalla niitä saamaan pääsyn olemassa oleviin järjestelmiin (SafeSeaNet ja meren pilaantumisen yhteinen hätäviestintä- ja tietojärjestelmä).
- Parannetaan valmiuksia (suunnittelu, valmistautuminen ja välineet) reagoida onnettomuuksista johtuvaan meren pilaantumiseen ja torjua sitä.

Mahdollisia rahoituslähteitä: ENI, ERDF, EU:n Horisontti 2020, kansalliset rahastot.

Tavoitteeseen 1 liittyvät tulokset

- Automaattisen tunnistusjärjestelmän täysi kattavuus viimeistään vuonna 2018, jotta paikallisella tasolla voitaisiin jakaa enemmän meriliikenteen seurantatietoja.
- Tehokkaampi rajavalvonta, koska naapuruuspolitiikan kohdemaat on otettu mukaan Välimeren Seahorse-verkostoon viimeistään vuonna 2018.

3.2 Tavoite 2 – Älykäs ja kestävä sininen talous

Innovointi ja osaamisen jakaminen ovat avaintekijöitä, kun pyritään hallitsemaan sukupolvenvaihdosta työmarkkinoilla ja tekemään alueesta kestävämpi, kilpailukykyisempi ja vahvempi suhdannekriisejä ja suhdanteista johtuvia häiriöitä vastaan. Tämä tavoite nojaa pitkälti jo olemassa oleviin aloitteisiin, kuten BlueMed-aloitteeseen²³ ja sen strategiseen tutkimus- ja innovointiohjelmaan, ja kumppanimaita kannustetaan osallistumaan niihin enemmän.

Prioriteetit:

2.1 Strateginen tutkimus ja innovointi

Kumppaneita ja sidosryhmiä läntisen Välimeren alueen etelärannalta kehoitetaan liittymään BlueMed-aloitteeseen mittakaavaetujen luomiseksi ja tutkimuksen ja teollisuuden välisten kumppanuuksien edistämiseksi kyseessä olevien kahden rannan välillä.

²³ Sinisiä työpaikkoja ja sinistä kasvua koskeva tutkimus- ja innovointialoite, jonka ovat suunnitelleet yhdessä Espanja, Italia, Kreikka, Kroatia, Kypros, Malta, Portugali, Ranska ja Slovenia.

Toimet:

- Edistetään innovatiivisia biopohjaisia tuotannonaloja ja palveluja, joihin kuuluvat muun muassa elintarvikkeiden ainesosat, lääkkeet, kosmeettiset tuotteet, kemikaalit, materiaalit ja energia.
- Kehitetään uusia teknologioita valtameren havainnointiin ja seurantaan syvänmeren ja merenpohjan biologiset ja muut resurssit mukaan luettuina.
- Kehitetään yksityisten yritysten ja meriliikenteen harjoittajien toimesta uusia käsitteitä ja protokollia infrastruktuurin, alusten ja lauttojen käytön maksimoimiseksi tieteellisiin, ympäristöön liittyviin ja turvallisuutta koskeviin tarkoituksiin.
- Kehitetään räätälöityjä ratkaisuja ja uusia teknologioita uusiutuvan energian hyödyntämiseksi merestä ja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi.
- Kehitetään valmiuksia siirtää osaamista ja teknologiaa.

Mahdollisia rahoituslähteitä: EU:n Horisontti 2020, kansalliset rahastot, EMKR, EAKR, ENI, LIFE, vihreä ilmastorahasto.

2.2 Merialan klusterien kehittäminen

Merialan klusterit lisäävät selvästi innovointia, työpaikkoja ja kasvua. Ne ovat keskeisessä roolissa luotaessa kriittistä massaa taloudellisille toiminnoille, jotka eivät nykyisellään kiinnosta yksityisiä sijoittajia.

Toimet:

- Tuetaan sinisen talouden pk-yritysten ja mikroyritysten kehittämistä (kansallisten merialan klusterien, yrityshautomoiden, boosterien, bisnesenkelpalvelujen ja räätälöityjen rahoitusvälineiden kautta).
- Tuetaan merialan klusterien tehokasta verkostoa, joka kattaa koko alueen.
- Perustetaan merellisten ja meriresurssien ja alan teknologioiden pohjalta alueellisia klustereita, jotka liittyvät uusiutuvaan energiaan, hyvinvointiin ja aktiivisena ikääntymiseen.

Mahdollisia rahoituslähteitä: EMKR, COSME, ENI, EAKR, kansalliset rahastot, Euroopan strategisten investointien rahasto (ESIR), Euroopan kestävän kehityksen rahasto (EKKR).

2.3 Taitojen kehittäminen ja kierrättäminen

Merialan oppilaitokset ovat määritelleet mahdollisia tapoja käsitellä nykyistä merialan taitojen kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelmaa ja lisätä yhteistyötä.

Toimet:

- Edistetään innovatiivisten merialan taitojen kehittämistä joukolla strategisia toimia, joilla saatetaan kysyntä ja tarjonta vastaamaan toisiaan.
- Edistetään verkostoitumista ja vaihtoja meri-, satama- ja logistiikka-alojen eriaosteisten oppilaitosten välillä.
- Lisätään tuntemusta merialan ammasteista ja niiden houkuttelevuutta nuorten silmissä.
- Saatetaan kysyntä ja tarjonta vastaamaan toisiaan multimodaalisen tavaraliikenteen palveluihin, toimitusketjuihin ja infrastruktuuriin liittyvien työpaikkojen osalta.
- Yhdenmukaistetaan olemassa olevat taidot ja tehtävät muuttoliikettä koskevien kysymysten hallitsemiseksi ja edistetään kiertomuuttoa.

Mahdollisia rahoituslähteitä: EMKR, Sinistä kasvua koskeva aloite – FAO, Euroopan sosiaalirahasto (ESR), ENI, ERASMUS+, Verkkojen Eurooppa -väline (CEF), kansalliset rahastot.

2.4 Kestävä kulutus ja tuotanto (meriliikenne, satamat, meri- ja rannikkomatkailu, vesiviljely meressä)

Merellä ja maalla tapahtuva toiminta yhdessä rantaviivan vähittäin etenevän kaupungistumisen kanssa aiheuttaa painetta osa-alueen meri- ja rannikkoekosysteemeihin ja saattaa heikentää pitkän aikavälin kestävyyttä meressä tapahtuvan vesiviljelyn ja meri- ja rannikkomatkailun kaltaisilla aloilla. Tässä prioriteetissa kannustetaan panemaan kestävän kulutuksen ja tuotannon toimintasuunnitelma täytäntöön alueella ja siirtymään kohti älykkäämpää ja vihreämpää liikkumista, kestävä matkailua ja kestäviä vesiviljelykäytäntöjä.

Toimet:

- Otetaan käyttöön kestävän kulutuksen ja tuotannon malleja ja käytäntöjä; tuetaan puhtaan energian lähteiden käyttöä suolan poistamiseksi merivedestä; edistetään energiatehokkuutta ja ilmastonmuutokseen sopeutumista rannikkokaupungeissa.
- Edistetään ympäristöä säästävää merenkulkua ja satamainfrastruktuuria vaihtoehtoisia polttoaineita varten; optimoidaan satamainfrastruktuuri, rajapinnat ja menettelyt/toiminnot; kehitetään edelleen Euroopan laajuista liikenneverkkoa ja merten moottoriteitä sekä niihin liittyviä satamayhteyksiä.
- Kehitetään uusia teemapohjaisia matkailutuotteita ja -palveluja, joihin sisältyvät
  - luontoon, kulttuuriin ja historiaan painottuvat matkareitit, vene- ja risteilymatkat, kestävät huvivenesatamat, kalastusmatkailu ja virkistyskalastus;
  - ympäristöä kuormittamattomien keinotekoisien riuttojen rakentaminen;
  - meri- ja sisämaakohteiden yhdistäminen (ruoka, kulttuuri, urheilu jne.).
- Kehitetään eri maille yhteisiä teknisiä standardeja meressä tapahtuvaa kestävä vesiviljelyä varten, monipuolistetaan alaa ja lisätään kapasiteettia.

Mahdollisia rahoituslähteitä: EMKR, COSME, CEF, LIFE, ENI, EAKR, EU:n Horisontti 2020, kansalliset rahastot, Sinistä kasvua koskeva aloite – FAO, Euroopan investointihankeportaali, ESIR, EKKR.

Tavoitteeseen 2 liittyvät tulokset

- Läntisen Välimeren maat ovat mukana BlueMed-aloitteessa ja sen strategisessa tutkimusohjelmassa viimeistään vuonna 2017;
- ekosertifioituja satamia ja huvisatamia on 25 prosenttia enemmän viimeistään vuonna 2022;
- kestävän vesiviljelyn tuotannon arvo on 20 prosenttia suurempi viimeistään vuonna 2022;
- hiljaisella kaudella matkailijoita on 20 prosenttia enemmän viimeistään vuonna 2022.

3.3 Tavoite 3 – Meren parempi hallinnointi

Terveiden meri- ja rannikkoekosysteemien toteutuminen samalla, kun edistetään sosioekonomista kehitystä edellyttää vakaata institutionaalista, oikeudellista ja teknistä kehystä, joka pystyy tasapainottamaan kilpailun rajallisista luonnonvaroista ja rajallisesta tilasta.

Prioriteetit:

3.1 Merten aluesuunnittelu ja rannikkoalueiden hoito

Merten aluesuunnittelua koskeva direktiivi ja meristrategiapuitedirektiivi sekä rannikkoalueiden yhdenmukaisesti käyttöä ja hoitoa koskeva pöytäkirja pyritään panemaan täytäntöön johdonmukaisesti.

Toimet:

- Parannetaan paikallisten toimijoiden toteuttamaa meri- ja rannikkoalueiden hoitoa ja varmistetaan merten aluesuunnittelua koskevan direktiivin ja rannikkoalueiden yhdenmukaisesti käyttöä ja hoitoa koskevan pöytäkirjan, myös ekosysteemilähtöisen lähestymistavan, asianmukainen ja koordinoitu täytäntöönpano.
- Lisätään tietoa maan ja meren vuorovaikutuksesta ja kehitetään ekologisia teknisiä ratkaisuja merten ja rannikoiden ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi.
- Kehitetään välineitä soveltuvien paikkojen valintaan avomerellä käytettäville laitteistoille ja alueen energia- ja ympäristövaatimusten täyttämistä varten.

Mahdollisia rahoituslähteitä: EMKR, EAKR, ENI, ERDF, EU:n Horisontti 2020, kansalliset rahastot.

3.2 Merellinen ja meritieto

Näyttöön perustuva päätöksenteko edellyttää yhdenmukaista ja ajantasaista merellistä ja meritietoa investoinneista, bruttoarvonlisäyksestä, työllisyydestä, jätteiden tuotannosta ja käsittelystä, syvyyskartoituksesta, veden laadusta ja ympäristön seurannasta. Usein tarvittavat tiedot joko eivät ole käytettävissä tai ovat ainoastaan joidenkin maiden käytettävissä.

Toimet:

- Edistetään tietojen keruuta, säilytystä ja varastointia nykyisiä välineitä, tietokantoja ja hankkeita käyttäen (erityisesti Euroopan meripoliittinen seurantakeskus ja tietoverkko (EMODNET), Välimeren unionin sihteeristön hallinnoima virtuaalinen tietokeskus ja Horisontti 2020 -hankkeet) ja laajennetaan niiden kattamaa maantieteellistä ja temaattista alaa koko alueella.
- Säilytetään ja päivitetään tietoja eroosioilmioistä ja rannikkoalueita koskevista riskeistä, yhdenmukaistetaan ja laajennetaan rannikon seurantajärjestelmiä osa-alueen tasolla ja kehitetään yhteisiä välineitä ihmisen toiminnan vaikutusten arvioimista varten.
- Kehitetään miehittämättömiä autonomisia ajoneuvoja ja niihin liittyvää vedenalaista infrastruktuuria.
- Kehitetään kapasiteettia meriasioiden alalla.

Mahdollisia rahoituslähteitä: EMKR, ENI, EAKR, LIFE, EU:n Horisontti 2020, kansalliset rahastot, vihreä ilmastorahasto.

3.3 Luonnon monimuotoisuuden ja luontotyyppien suojeleminen

Alueen luonnon monimuotoisuutta uhkaavat pilaantuminen, rehevöityminen, merten ja rannikoiden luontotyyppien tuhoutuminen, luonnonvaraisten eläinten muuttoreittien häiriöt, rannikkoalueiden dynamiikan muutokset, meren roskaantuminen ja melu. Maita tuetaan niiden ponnisteluissa kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi esimerkiksi Barcelonan yleissopimuksen, myös siihen liittyvän merten roskaantumista koskevan Välimeren alueellisen suunnitelman, sekä biodiversiteettisopimuksen yhteydessä.

Toimet:

- Arvioidaan ilmakehästä, maalta ja mereltä tulevia paineita sekä ekosysteemeihin ja ihmisten terveyteen kohdistuvia riskejä.
- Autetaan perustamaan ja hoitamaan suojeltuja merialueita, vähentämään merten roskaisuutta, käsittelemään painolastivesiä ja seuraamaan melusaastetta.
- Parannetaan kykyä määrittää paikallistasolla haitallisia vieraslajeja ja niiden saapumisreitit sekä meriekosysteemien rakennetta ja toimintaa.
- Tuetaan meriympäristöä ja luonnon monimuotoisuutta koskevia valistuskampanjoita ja ympäristöasioihin liittyvää vapaaehtoistyötä koko alueella.

Mahdollisia rahoituslähteitä: LIFE, EAKR, ENI, EMKR, EU:n Horisontti 2020, kansalliset rahastot.

3.4 Kestävä kalastus ja rannikkoyhteisöjen kehittäminen

Toimet ovat nyt jakautuneet kummallekin rannalle, ja panemalla täytäntöön Välimeren ja Mustanmeren kestävään kalastukseen tähtäävä Välimeren yleisen kalastuskomission keskipitkän aikavälin strategia (2017–2020) pyritään lisäämään koordinoitua ja yhteistyötä. Näin myös varmistetaan, että yhteistä kalastuspolitiikkaa toteutetaan yhdenmukaisemmin kyseisellä osa-alueella.

Toimet:

- Edistetään pienimuotoisen kalastuksen ja rannikkoyhteisöjen kestävästä kehitystä parantamalla alueen kykyä hoitaa kalakantoja monivuotisten kalastussuunnitelmien, teknisten toimenpiteiden, alueellisten pyyntikieltojen ja muiden yksittäisten säilyttämistoimenpiteiden avulla.
- Vahvistaa alueen kykyä varmistaa asianmukainen tietojenkeruu, säännölliset tieteelliset arvioinnit sekä riittävä oikeudellinen kehys valvontaa ja tarkastuksia varten.
- Perustetaan paikallisia teknisiä ryhmiä analysoimaan yksittäisiä mahdollisuuksia ja uhkia ja määrittelemään yhteisiä toimenpiteitä ja teknisiä menettelyjä.
- Levitetään kalastustuotteiden kaupan pitämisen parhaita käytäntöjä, parannetaan tuotteiden lisäarvoa ja monipuolistetaan taloudellista toimeliaisuutta rannikkoyhteisöissä (myös käyttäen alhaalta ylöspäin suuntautuvia lähestymistapoja kuten paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita).

Mahdollisia rahoituslähteitä: EMKR, ENI, Sinistä kasvua koskeva aloite – FAO, GFCM.

Tavoitteeseen 3 liittyvät tulokset

- Merten aluesuunnittelu ja rannikkoalueiden yhdenmety käyttö ja hoito kattavat 100 prosenttia kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvista vesialueista ja 100 prosenttia rantaviivasta viimeistään vuonna 2021.
- Suojellut merialueet ja muut tehokkaat alueperusteiset säilyttämistoimenpiteet kattavat vähintään 10 prosenttia rannikko- ja merialueista viimeistään vuonna 2020.
- Rannoilla olevien meren roskien määrä on 20 prosenttia pienempi viimeistään vuonna 2024.
- Eteläisen Välimeren maat ovat liittyneet EMODNET:iin viimeistään vuonna 2020.
- Kaikilla valtioilla on riittävät henkilö- ja tekniset resurssit voidakseen täyttää niille lippu-, ranta- ja satamavaltioina kuuluvat kalastuksen valvontaa ja tarkastuksia koskevat velvoitteet viimeistään vuonna 2020.
- Riittävä tietojenkeruu, säännöllinen tieteellinen arviointi ja monivuotisten kalastussopimusten mukainen hoito kattavat 100 prosenttia tärkeimmistä Välimeren kannoista²⁴ viimeistään vuonna 2020.

4. HALLINNOINTI JA TÄYTÄNTÖÖNPANO

4.1 Koordinointi

Poliittinen koordinointi tapahtuu olemassa olevien Välimeren unionin mekanismien ja menettelyjen, kuten ylemmän tason virkamiesten ja ministeritason kokousten, kautta. *Operatiivinen* koordinointi taataan sinistä taloutta käsittelevään Välimeren unionin työryhmään liittyvän WestMED-toimintaryhmän kautta, ja siinä ovat mukana kansalliset yhteyspisteet asianomaisista ministeriöistä, Euroopan komissio ja Välimeren unionin

²⁴ http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/faoweb/GFCM/News/Mid-term_strategy-e.pdf.

sihteeristö. Toimintaryhmään voidaan kutsua myös edustajia olemassa olevista Välimeren alueellisista organisaatioista.

4.2 Täytäntöönpano ja raportointi

Jotta aloite olisi toimiva, seuraavien edellytysten on täyttyttävä:

- ministeritason hyväksyntä sille, että aloite ylittää politiikkojen, ministeriöiden ja hallinnon tasojen rajat. Maiden on asetettavat prioriteetit, otettava vastuu, mukautettava toimintapolitiikkoja ja määrärahoja maatasolla sekä taattava päätöksentekijöille ja toimenpiteiden toteuttajille riittävät valtuudet ja resurssit kaikilla hallinnon tasoilla;
- komissio takaa EU:n tasolla strategisen lähestymistavan, myös koordinoinnin olemassa olevien EU:hun liittyvien aloitteiden kanssa;
- hallitukset seuraavat edistymistä kansallisella tasolla, raportoivat siitä toimintaryhmälle ja arvioivat sitä sekä antavat ohjeita täytäntöönpanoa varten;
- koordinointi olemassa olevien alueellisten organisaatioiden työn kanssa varmistetaan Välimeren unionin sihteeristön kautta;
- keskeisiä sidosryhmiä ovat kansalliset, alueelliset ja paikalliset viranomaiset hallintoviranomaiset mukaan lukien, taloudelliset ja yhteiskunnalliset toimijat, kansalaiset, tiedeyhteisö sekä kansalaisjärjestöt. Niiden osallistumista edistetään myös julkisilla tapahtumilla (esim. vuosittain pidettävät foorumit, yritysten väliset tapahtumat ja sijoittajien houkuttelemista/pikarahoitusta koskevat tapahtumat);
- erityisen tukimekanismin kautta tarjotaan aloitustukea maille ja toimintaryhmälle. Lisäksi olisi tuettava sidosryhmien osallistumista ja kumppanuuksien solmimista niiden kanssa sekä perustason vahvistamisessa sekä edistymisen seurannassa ja siitä raportoimisessa tarvittavien tietojen keruuta.

5. YHTEYDET ERI ALOJEN EU-POLITIikkaAN

Sen sijaan, että annettaisiin uutta lainsäädäntöä, tällä aloitteella pyritään saavuttamaan unionin tavoitteet (työpaikkoja, kasvua ja investointeja, energiaunionia ja ilmastonmuutosta, muuttoliikettä ja vahvempaa maailmanlaajuista toimijaa koskevat painopisteet) lujittamalla kyseistä aluetta koskevia politiikkoja ja tukemalla EU:n lainsäädännön noudattamista.

Olennaista on rahoitusvälineiden välinen koordinointi sekä todella integroitu lähestymistapa, joka sitoo yhteen politiikan eri osa-alueet ja yhdistää tiiviisti toisiinsa EU:n politiikkoja ja aloitteita, kuten meripolitiikan, yhteisen kalastuspolitiikan, koheesiopolitiikan, ympäristö- ja meri- ja rannikkoalueita koskevan politiikan, EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa koskevan globaalistrategian, raja- ja merivartiostoa koskevan paketin, sinistä kasvua, meriturvallisuutta, MEDFISH 4EVER-kampanjaa, luonnon monimuotoisuutta ja ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevat strategiat, seitsemännen ympäristöä koskevan toimintaohjelman, T&K-puiteohjelmat sekä tiedonannot ”Demokratiaan ja yhteiseen vaurauteen tähtäävä umppanuus eteläisen Välimeren maiden kanssa”²⁵ ja ”Kansainvälinen valtamerten hallinnointi”²⁶.

---

²⁵ KOM(2011) 200.

²⁶ JOIN(2016) 49.

6. LAAJEMMAT YHTEYDET

Tarvitaan koordinoitua koko Välimeren aluetta koskevien ohjelmien²⁷ ja aloitteiden, viereisen Atlantin toimintasuunnitelman ja Adrian- ja Joonianmeren aluetta koskevan EU:n strategian kanssa sekä BlueMed- ja PRIMA²⁸-aloitteiden kanssa. Tältä osin INTERACT-ohjelma voi tarjota tukea toimivalta-alueensa rajoissa.

Aloitteen on myös oltava voimassa olevan lainsäädännön mukainen. On tavoiteltava synergioita Välimeren unionia koskevan prosessin, 5+5-vuoropuhelun ja Välimeren alueellisen liikennettä koskevan toimintasuunnitelman kanssa sekä laajemmissa yhteyksissä, kuten Barcelonan yleissopimuksen ja Välimeren yleisen kalastuskomission puitteissa.

Esittämällä kestäviä ideoita ja luomalla työpaikkoja ja kasvua aloitteessa tuettavat hankkeet voivat levitä Välimeren alueen muihin osiin, jolloin aloite voi olla tie kestävään kasvuun koko alueella.

7. PÄATELMÄT

Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa hyväksymään tämän tiedonannon. Komissio kehottaa myös alueiden komiteaa ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa antamaan lausunnon tästä aloitteesta.

Komissio raportoi neuvostolle ja Euroopan parlamentilla tämän aloitteen täytäntöönpanosta viimeistään vuonna 2022 maiden raporttien perusteella.

---

²⁷ Esim: Välimeri-ohjelma ja Euroopan naapuruusvälineeseen liittyvä rajat ylittävän yhteistyön ohjelma Välimeren alueella.

²⁸ Välimeren alueen tutkimus- ja innovointikumppanuus.